P9_TA(2022)0292

Situationen för försvarare av urbefolkningar och miljöförsvarare i Brasilien, inbegripet morden på Dom Philips och Bruno Pereira

Europaparlamentets resolution av den 7 juli 2022 om situationen för försvarare av urbefolkningar och miljöförsvarare i Brasilien, inbegripet morden på Dom Philips och Bruno Pereira (2022/2752(RSP))

(2023/C 47/16)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

— med beaktande av sina tidigare resolutioner om Brasilien,

— med beaktande av sin resolution av den 19 maj 2021 om klimatförändringarnas konsekvenser för de mänskliga rättigheterna och miljöförsvararnas roll i denna fråga ([1]),

— med beaktande av sin resolution av den 3 juli 2018 om kränkningar av urbefolkningarnas rättigheter i världen, inklusive markrofferi ([2]),

— med beaktande av sin resolution av den 22 oktober 2020 med rekommendationer till kommissionen om en EU-rättslig ram för att stoppa och vända den globala avskogning som drivs av EU ([3]),

— med beaktande av uttalandena från Reportrar utan gränser, UNIVAJA (förbundet för urbefolkningar i Javaridalen), Amnesty International, Survival International, Greenpeace, Human Rights Watch och Världsnaturfonden om morden på Bruno Pereira och Dom Phillips,

— med beaktande av det strategiska partnerskapet mellan EU och Brasilien, som undertecknades i juli 2007,

— med beaktande av Europeiska unionens riktlinjer om människorättsförsvarare,

— med beaktande av den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna av den 10 december 1948, den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, FN:s förklaring om urbefolkningars rättigheter från 2007 och FN:s förklaring om försvarare av de mänskliga rättigheterna från 1998,

— med beaktande av Internationella arbetsorganisationens (ILO) konvention nr 169 om ursprungsfolk och stamfolk, som antogs den 27 juni 1989 och som undertecknats av Brasilien,

— med beaktande av Förbundsrepubliken Brasiliens konstitution, särskilt artikel 231 om erkännande av urbefolkningarnas markrättigheter,

— med beaktande av artiklarna 144.5 och 132.4 i arbetsordningen, och av följande skäl:

A. Den 5 juni 2022 försvann den brittiska journalisten Dom Phillips, en medarbetare vid tidningen *The Guardian*, och den brasilianska experten på urfolksrättigheter, Bruno Pereira, tidigare tjänsteman vid National Indian Foundation (Funai), i Javaridalen, mellan byn São Rafael och staden Atalaia do Norte, i delstaten Amazonas, i norra Brasilien. Deras döda kroppar upptäcktes den 15 juni 2022.

B. Den 15 juni 2022 rapporterade den brasilianska federala polisen att en av de två personer som hade gripits på grund av misstanke om inblandning i deras försvinnanden hade erkänt morden på dem.

([1]) EUT C 15, 12.1.2022, s. 111.
([2]) EUT C 118, 8.4.2020, s. 15.
([3]) EUT C 404, 6.10.2021, s. 175.

C. Den icke-statliga organisationen Global Witness har rapporterat att mer än 20 mark- och miljöförsvarare hade dödats i Brasilien 2020, vilket gör landet till det fjärde landet med det högsta antalet sådana mord i världen, och de flesta av dessa brott är fortfarande ostraffade. Nästan tre fjärdedelar av morden i Brasilien äger rum i Amazonområdet och offren är försvarare av urbefolkningar.

D. Den pågående försämringen av de mänskliga rättigheterna i Brasilien äger rum mot bakgrund av restriktiva lagändringar och indragning av medel till miljöorgan samt en ökning av det endemiska våldet. Urbefolkningarna i Brasilien har utsatts för systematiska aggressioner, deras rättigheter skyddas inte, och de har även utsatts för ett ökande antal attacker och mord. Covid-19-pandemin har drabbat urbefolkningarna i Brasilien oproportionerligt hårt.

E. I den nuvarande brasilianska konstitutionen, som antogs 1988, och i landets rättsliga regelverk fastställs urbefolkningarnas ursprungliga rätt till sina förfäders mark, utan någon form av tidsbegränsning för erkännandet av denna rättighet. Det är statens skyldighet att reglera och skydda denna rättighet.

F. Den 22 oktober 2021 deltog flera lokala grupper i det civila samhället i en offentlig utfrågning i den interamerikanska kommissionen för de mänskliga rättigheterna (IACHR) för att fördöma kränkningar av människorättsförsvarare och miljöförsvarare i Brasilien. I augusti 2021 lämnade urfolksorganisationen APIB i Brasilien in ett klagomål till Internationella brottmålsdomstolen mot president Bolsonaro för brott mot mänskligheten och folkmord, baserat på hans uttryckliga, systematiska och avsiktliga politik mot urbefolkningarna.

G. Urbefolkningarna bidrar till att skydda regnskogen och andra ekosystem och spelar därför en avgörande roll för att bevara den biologiska mångfalden i regionen och förebygga klimatförändringar. Bruno Pereira och Dom Phillips var djupt engagerade i den avgörande uppgiften att bevara Amazonas regnskog och dess biologiska mångfald.

H. Amazonas är världens största regnskog och spelar en avgörande roll för att absorbera koldioxid, minska utsläppen av växthusgaser och upprätthålla regionala och globala vädermönster. Javaridalen ligger vid Amazonas gräns mot Peru och Colombia. I denna region finns världens största koncentration av urbefolkningar som lever i frivillig isolering, och det är endast möjligt att nå denna region via andra områden och längs floden.

I. Javaridalen är, liksom andra regioner i Amazonområdet i Brasilien, ett område där det förekommer många intensiva konflikter som upprätthålls av den organiserade brottsligheten och markinkräktare som är involverade i olaglig fiske-, jakt- och gruvdriftsverksamhet, olaglig skogsavverkning och narkotikahandel. 80 % av avskogningen i världen orsakas av att skogar omvandlas till jordbruksmark för råvaror som nötkött, soja och palmolja. Avskogningen i Amazonområdet i Brasilien har ökat dramatiskt sedan 2019, med en ökning på 22 % 2021 jämfört med 2020, vilket är den största ökningen sedan 2006.

J. Främjandet av och respekten för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatsprincipen bör fortsätta att stå i fokus för de mångåriga förbindelserna mellan EU och Brasilien, i överensstämmelse med EU:s åtagande att upprätthålla dessa värden i sina yttre åtgärder och Brasiliens uttalade intresse för att respektera dem i sin egen utveckling och i sitt internationella samarbete.

1. Europaparlamentet fördömer skarpt de brutala morden på miljö- och människorättsförsvarare samt urbefolkningar i Brasilien, nu senast morden på journalisten Dom Phillips och aktivisten Bruno Pereira. Parlamentet uppmanar de brasilianska myndigheterna att genomföra en uttömmande, opartisk och oberoende utredning av dessa mord, och att alltid säkerställa full respekt för rätten till ett korrekt rättsförfarande.

2. Europaparlamentet fördömer skarpt det ökade våldet, angreppen och trakasserierna mot människorättsförsvarare och miljöförsvarare, urbefolkningar, minoriteter och journalister. Parlamentet beklagar president Bolsonaros fortsatta aggressiva retorik, verbala angrepp och skrämseltaktik. Parlamentet beklagar djupt det sexuella och könsbaserade våldet mot kvinnor, flickor, miljöförsvarare och försvarare av urbefolkningar, och påminner om att detta utgör en allvarlig kränkning av deras mänskliga rättigheter och värdighet.

3. Europaparlamentet kräver att de brasilianska myndigheterna vidtar omedelbara åtgärder för att förhindra kränkningar av de mänskliga rättigheterna och skydda miljöförsvarare och försvarare av urbefolkningar. Parlamentet betonar de brasilianska myndigheternas ansvar och vikten av att vidta lämpliga åtgärder för att skydda urbefolkningarnas rätt till mark, territorier och traditionella försörjningsmöjligheter samt för att skydda dem från alla former av våld och diskriminering. Parlamentet uppmanar de brasilianska myndigheterna att genomföra internationella rekommendationer för att säkerställa skydd för dessa försvarare, och att vidta åtgärder för att sätta stopp för förföljelse, kriminalisering och stigmatisering av urbefolkningar och andra traditionella samhällen.

4. Europaparlamentet betonar att olaglig guldutvinning hotar skogarna och den biologiska mångfalden i skyddade områden och utsätter urbefolkningarna för föroreningar. Parlamentet beklagar den ökade avskogningen på urbefolkningars mark, särskilt i Amazonområdet i Brasilien. Parlamentet uppmanar den brasilianska regeringen att stärka och bättre verkställa lagstiftningen mot olaglig avskogning och gruvdrift, och att söka hållbara alternativ till den utvinningspolitik som riktar sig mot urbefolkningarnas territorier.

5. Europaparlamentet beklagar att den nuvarande brasilianska regeringen har avvecklat regeringsorgan såsom Funai, som övervakar urbefolkningsfrågor, och Ibama, Brasiliens viktigaste miljötillsynsorgan. Parlamentet uppmanar med kraft den brasilianska regeringen att återinföra och stärka kapaciteten hos dessa organ för att säkerställa ett effektivt genomförande av miljölagstiftningen och urbefolkningarnas rättigheter.

6. Europaparlamentet är djupt oroat över de potentiella effekterna av lagförslagen PL 191/2020, den så kallade ”lagen om ödeläggelse” och lagförslaget PL 490/2007, om avgränsningen av urbefolkningars mark. Parlamentet uttrycker djup oro över de lagförslag som för närvarande diskuteras i den brasilianska kongressen och som skulle kunna leda till ökad avskogning och förstörelse av urbefolkningarnas försörjningsmöjligheter.

7. Europaparlamentet kräver att den mark som traditionellt bebos av urbefolkningar ska erkännas och skyddas, bland annat genom att man återupprättar avgränsningen av urbefolkningarnas mark och skyddar dessa territorier från olagliga markbeslag. Parlamentet upprepar vikten av att säkerställa efterlevnad av ILO:s konvention nr 169 om ursprungsfolk och stamfolk.

8. Europaparlamentet betonar vikten av tillbörlig aktsamhet och hållbar och transparent ansvarsskyldighet för företag som ett betydande och oumbärligt verktyg för att förhindra och skydda mot allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna och miljöbrott. Parlamentet uppmanar med kraft europeiska företag att säkerställa tillbörlig aktsamhet i fråga om mänskliga rättigheter längs hela sina leveranskedjor i Brasilien. Parlamentet upprepar att den föreslagna EU-förordningen om avskogningsfria produkter måste omfatta skydd av urbefolkningars rättigheter och mänskliga rättigheter och säkerställa att kränkningar av dessa rättigheter inte förekommer i samband med produktion av de produkter som släpps ut på den europeiska marknaden. Parlamentet uppmanar kommissionen att se till att alla samarbetsramar innehåller kraftfulla bindande och verkställbara bestämmelser om skydd av mänskliga rättigheter, inbegripet urbefolkningars rättigheter, och att främja respekt för internationella standarder och åtaganden, bland annat när det gäller avskogning.

9. Europaparlamentet uppmanar med kraft Brasiliens regering att fullgöra sina åtaganden enligt Parisavtalet om klimatförändringar. Parlamentet uppmanar kraftfullt den brasilianska staten att ta itu med miljöbrott och att genomföra en ny hållbar strategi för Amazonas, i syfte att uppfylla de villkor som fastställs i OECD:s (Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling) färdplan för anslutning och att fullt ut anpassa sig till OECD:s standarder i syfte att uppfylla kraven för medlemskap i organisationen.

10. Europaparlamentet uppmanar Europeiska utrikestjänsten och medlemsstaterna att fortsätta att stödja det civila samhället, miljöorganisationer och humanitära organisationer genom att prioritera främjandet av mänskliga rättigheter, demokrati, rättsstatsprincipen, jämlikhet och mediefrihet i Brasilien, och att samarbeta med internationella partner för att främja dessa mål. Parlamentet uppmanar EU:s delegation i Brasilien att noga övervaka situationen för demokratin i landet och att tillhandahålla logistiskt och tekniskt stöd till människorättsförsvarare, miljöförsvarare och försvarare av urbefolkningar. Parlamentet uppmanar kommissionen att se till att dess samarbetsbistånd ökar stödet till det civila samhället, särskilt människorättsförsvarare, urbefolkningar och traditionella samhällen. Parlamentet uppmanar EU:s delegation och de medlemsstater som har diplomatiska beskickningar i Brasilien att fullt ut genomföra EU:s riktlinjer om människorättsförsvarare och att bistå människorättsförsvarare med allt lämpligt stöd.

11. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, rådet, kommissionen, medlemsstaternas regeringar och parlament, Europeiska unionens särskilda representant för mänskliga rättigheter, det aktuella ordförandeskapet i gemenskapen för Latinamerikas och Västindiens stater, generalsekreteraren för Amerikanska samarbetsorganisationen, den parlamentariska församlingen EU-Latinamerika samt Brasiliens president, regering och kongress.